

โหมทนาสาธุสาร

ฉบับเดือนกันยายน ๒๕๕๒

พระธรรมเทศนาเนื่องในโอกาสวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา

วันอาทิตย์ที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๒

การที่ทุกคนมาประพฤติปฏิบัติเพื่อจะสร้างกุศลบารมี กุศลแปลว่าความฉลาด บารมีแปลว่าทำให้ถึงพร้อมเพราะฉะนั้นความถึงพร้อมด้วยบารมีของเราด้วยกายวาจาใจ กายเราก็ให้ทาน วาจาก็รักษาศีลที่ได้กล่าวไปแล้ว ใจก็ให้นึกถึงเนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ ศัจจะ อธิษฐาน เมตตา อุเบกขา การที่เราต้องทำกายวาจาใจของเรานี้ ให้ละให้เว้น ละเว้นจึงเป็นศีลนั้นนะ ละเวระมณีเนียหมายถึงมณีก็คือรัตนชาติ ชนิดหนึ่งแต่ที่นี้ให้เราตัดขาดการยึดติดทุกสิ่งทุกอย่าง ละเว้นทุกสิ่งทุกอย่างเพื่ออะไร เพื่อให้หัวใจของเราให้ว่างเปล่าจากทุกสิ่งทุกอย่าง การทำจิตของเราให้ว่างเปล่าเพื่ออะไรอีกเพื่อใจของเราจะได้ไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารจะได้ไม่ปรุงแต่ง ทำไมจึงต้องทำให้วิตกวิจารณ์หายไปหรือทำให้ความรู้สึกนึกคิดในใจของเราไม่มีอารมณ์ คำว่าทำจิตทำใจของเราไม่ให้มีอารมณ์ก็คือเว้นการปรุงแต่งทั้งรูป เสียง กลิ่น รส โณภูฐัพพะ ธรรมารมณ์ที่จะเข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจของเรานี้ เพราะสิ่งเหล่านี้พระพุทธเจ้าเรียกว่าอาสวะกิเลส เมื่อมันเป็นอาสวะกิเลสที่หมักหมมอยู่ในจิตของเราแล้วมันก็ต้องเกิดปฏิกะหรือเกิดฤทธิเกิดเดชขึ้นมาเขาเรียกว่ามันทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาหรือเกิดจินตนาการขึ้นมาใช้อาการที่จินตนาการหรือทำให้มีความปรารถนาต้องการขึ้นมาก็เพราะอาศัยรูปเป็นอารมณ์เสียง กลิ่น รส โณภูฐัพพะเหล่านี้เป็นธรรมารมณ์ติดใจเราอยู่เนียทำให้สังขารเราปรุงแต่งไปตามอารมณ์ เกิดวิตกวิจารณ์ เมื่อเกิดวิตกวิจารณ์แล้วก็มีปัญหาทำให้เกิดความพอใจไม่พอใจหรือเกิดเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขานีเยเพราะเกิดจากอารมณ์เหล่านี้ถ้าเราเว้นขาดทั้งภายในภายนอกทั้งดีและไม่ดีเนีย ละเว้นหมายถึงละเว้นเนียมันก็จะไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารก็ไม่ปรุงแต่งเหมือนกับเราทิ้งมาแล้วในสิ่งที่ดีๆนั้นก่อนที่จะมาวัดเนียทั้งบ้านช่องเรือนชานไร่นาเลือกสวนชีวิตที่เป็นอยู่อันสุขสบายหรือจะเป็นทุกข์ไม่สบายก็ตาม เราตัดทิ้งไปแล้ว เราว่างมาแล้วณะระดับหนึ่งเพราะเราเว้นได้ไม่มันเรามาวัดไม่ได้ มาฟังเทศน์ฟังธรรมไม่ได้นี่เราละเราเว้นมาแล้วเป็นศีล เป็นศีลปะวิทยาของพระพุทธเจ้าที่สอนให้ทุกคนรู้จักละเว้น แล้วเราก็เอาความละเว้นเนียมาทำให้ยิ่งขึ้นไปที่เรียกว่าภาวนา ทำให้มีให้เป็นขึ้นมาเมื่อทำให้มีให้เป็นขึ้นมาแล้วมันก็จะเกิดผล คือจิตใจของเราจะว่างเปล่า จากอารมณ์เหล่านั้น การวิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่งไม่มีเนียพระพุทธเจ้าเรียกนิรามิสสุข สุขที่ไม่ต้องอาศัยรูป เสียง กลิ่น รส โณภูฐัพพะ ธรรมารมณ์ สุขเกิดจากความว่างเพราะไม่มีกิจการงานอะไรที่จะเกิดวิตกวิจารณ์ทำให้ต้องปรุงแต่งกังวลเรื่องนั้นเรื่องนี้ไม่มี เมื่อจิตใจของเราว่างเปล่าไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งเนียเข้าเรียกนิรามิสสุขแล้วก็เป็นสุปปาติเสสนิพพาน คำว่าสุปปาติเสสนิพพานคือว่าถ้ามันขาดไปจากใจเราเลย หมายถึงว่าเราละเว้นได้ขาดหรือเด็ดขาดไปเลยไม่ว่ายีน เคน นัง นอนอยู่ณ.ที่ใดใจเราจะไม่คำนึงถึงมันอีกต่อไป ไร้ความปรารถนาไร้จิตเจตนาที่จะนึกถึงเพราะรู้ทุกขวิโทษเห็นทุกขเห็นโทษเบื่อหน่ายในทุกขวิโทษเหล่านั้นแล้วทั้งหมดเนียจึงเรียกว่าสุปปาติเสสนิพพานหรือเรียกว่าพอเราทำจิตของเราให้ว่างเปล่าได้แล้ว ยีน เคน นัง นอน เป็นสุขเนียเขาเรียกนิพพานัง ปรมัง สุขขัง สุขนิพพานปัจจุบันในขณะที่ปัจจุบันไม่ใช่ว่า

กล่าวอ้างอย่างนั้นอย่างนี้ ไฉนยิ่งกล่าวอ้างมากยิ่งขึ้นไม่วางเข้าใจใหม่ เพราะฉะนั้นจิตเราว่างแล้วนั้นแหละนิพพานัง ปรมัง สุขขังเกิดขึ้นกับเราแล้วเป็นปัจจุตังไม่ต้องไปถามใครด้วยเพราะไปถามคนนั้นคนนี้ แสดงว่าจิตเรายังไม่ว่างไอ้คนที่มาตอบเราเขาก็ไม่รู้เรื่องของเรา เขาก็ตัดสินใจให้เราว่าเราเป็นคนว่างหรือว่างยังงี้เขาจะชักใช้ไต่ถามเอาเราจนไม่ว่างจนฟังชานตามเขาไปด้วยเพราะฉะนั้นอย่าไปกังวลว่าเรารู้ของเราเราวิชาสิ่งที่รู้นั้นแหละรู้อย่างเดียวที่แหละที่ทำให้จิตของเราหมดความกังวลห่วงใยหมดอาลัยอาวรณ์ไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งนี่แหละเป็นสิ่งที่สุดยอด เพราะทำไมจึงเรียกว่าสุดยอดเพราะเรื่องวิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่งเนี่ยมันเป็นปุถุชนธรรมดาเขาคิดเขานึกกันเขาจึงมีความปรารถนากันเขาจึงมีความต้องการกันในเรื่องที่เขาต้องการหรือมีจิตเจตนาถ้าเราไร้ความปรารถนาก็คือว่าง เราไม่มีทุกข์ คำว่าต้องดิ้นรนขวนขวายทำการทำงานทุกสิ่งทุกอย่าง ดิ้นรนขวนขวายเพื่อเลี้ยงตัวเลี้ยงครอบครัวเรื่องนั้นเรื่องนี้แต่ของเราพอแล้วหมายถึงว่าเราอิ่มพอแล้วคำว่าอิ่มพอแล้วคือเราไม่ต้องการอีกแล้วอิมก็คืออิมจะใส่เข้าไปก็ไม่ไหวแน่ เราชู้อาพอดีสำหรับเรา ก็เป็นมัชฌิมาพอดีสำหรับเรา จะกินน้อยกินมากก็อิมแค่พอรู้สึกอิมก็พอถือว่าใช้ได้แล้วเป็นมัชฌิมาปฏิบัติทางสายกลางที่ควรดำเนิน ไม่ยึดติดในสิ่งต่างๆใครจะว่าโน้นดีนี่ดีหรืออย่างนั้นอย่างนี้เราก็กินไม่ได้ เพราะอะไรจึงกินไม่ได้เพราะเราไม่อยากกินเราพอแล้วเรารู้ลิมิตตัวเองว่าดีกรีของฉันทหรือลิมิตของฉันทสูงแค่นี้แล้วถ้าขึ้นมากกว่านั้นฉันทอยู่ไม่ได้แล้วแทนที่จะเป็นผลดีประโยชน์กับตัวเราเองกลับต้องเพิ่มทุกข์ให้แก่ตัวเราเอง หรืออาจจะเป็นภาระคนอื่นเนี่ยที่ต้องมาเผาศพเราต้องมาทำศพให้เราอีก เนี่ยเสียหายมากมายเลยต้องว่าอย่างนี้ถ้าเราฝันหรือเราเป็นอัตตกิลมณานุโยค หรือกามสุขัลลิกานุโยคเนี่ยเป็นทางสุดโต่งเลยที่พระพุทธเจ้าห้ามไม่ให้เข้าใกล้ คำว่าไม่ให้เข้าใกล้ทั้งสองทางนี้ก็คือให้ว่างเปล่าจากสองทางนี้ไอ้ความว่างเปล่านี้แหละจึงเรียกว่ามัชฌิมาปฏิบัติทางสายกลางตามความหมายของพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้นเมื่ออารมณ์ใดๆที่เกิดขึ้นนั้นแหละให้เราเพียงรับรู้แต่ไม่รับเก็บเพราะอะไรเรารับรู้ไม่รับเก็บเพราะตาเรายังคืออยู่มีความจำเป็นที่ยังต้องเห็นได้จะต้องรู้ได้ หูคืออยู่มีความจำเป็นที่จะต้องฟัง เพราะมันเข้าหูเราเนี่ยมีความจำเป็นเราต้องฟังเราจะได้ฟังได้ กลิ่นมืออยู่เพราะจมูกเราคืออยู่เรารู้กลิ่นได้ ลิ้นคืออยู่จึงรู้รสได้ กายคืออยู่จึงรู้ฤดูกาลเนี่ยรู้สัมผัสฤดูร้อนฤดูฝนฤดูหนาวอย่างเนี่ยเพราะมันเป็นของจำเป็นที่เราจะต้องรู้เพราะปฏิเสธมันไม่ได้ทำไม่ปฏิเสธมันไม่ได้เพราะมันเป็นไปตามฤดูกาลของมัน เมื่อมันเป็นไปตามฤดูกาลของมันแล้วเราเพียงแต่รับรู้ไม่รับเก็บอย่างเดียว รับรู้รับรู้ว่าไอ้สิ่งที่เรารู้ทั้งหมดไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราด้วยแล้วเราก็บังคับบัญชามันไม่ได้เพราะมันเป็นธรรมชาติธรรมดามันเกิดของมันเองไม่มีใครไปทำมันอันนี้แหละเราจึงไม่มีทุกข์เพราะสิ่งต่างๆเหล่านี้จะฤดูกาลไหนก็ต้องทำใจให้ว่างแบบนี้ฤดูร้อนฤดูหนาวฤดูฝนเนี่ยฤดูหนาวอะไรก็ช่างเราจะต้องทำใจของเราให้ว่างคำว่าทำใจของเราให้ว่างก็คือเขาเรียกว่าอากาสิโกไม่ประกอบด้วยกาลเวลา ถ้าเรายังมีรอรอว่างกาลนั้นกาลนี้ละก็ไม่ทันกินแน่นอนอนชีวิตก็แก่เจ็บตายไปเรื่อยๆ อารมณ์ก็สัมผัสเข้ามาถ้าเรารู้ไม่ทัน เพราะฉะนั้นเรารับรู้แล้วไม่รับเก็บก็ว่างแล้ววิตกวิจารณ์การรู้เราไม่มีผ่าน เมื่อมันผ่านไปก็วิมุตติหลุดพ้นนั้นแหละในขณะนั้นเดี่ยวนั้นเลยไม่ใช่รอชักช้าว่าจะต้องวิมุตติเมื่อนั้นเมื่อนี้ก็ เพราะฉะนั้นขณะจิตเดียวย่อมเป็นไปพลันเนี่ยเป็นแบบนี้เดี่ยวยอมไม่เข้าใจว่าเอ๊ะ! ที่ครูบาอาจารย์ทั่วไปเขาว่าขณะจิตเดียวย่อมเป็นไปพลันเป็นแบบไหนไปลังเลสงสัยก็เกิดวิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่ง เพราะฉะนั้นเรารู้ว่าขณะที่รูปผ่านตาไปก็ถือว่าวิมุตติไปแล้วผ่านไปแล้ว เสียผ่านไปแล้วก็รู้ว่าวิมุตติผ่าน

ไปแล้ว กลิ่นผ่านจมูกไปแล้วก็วิมุตติผ่านไปแล้ว ลิ่นได้รู้รสพอเลยลื่นไปแล้วไม่รู้รสมันก็ผ่านไปแล้ว วิมุตติไปแล้ว ฤดูกาลผ่านมานี้เยยฤดูร้อนเพิ่งผ่านไปฤดูฝนผ่านมานี้เยยมันก็ผ่านไปแล้วหรือใจที่รู้อารมณ์ ทั้งหมดก็รู้แล้วผ่านรู้แล้วว่างคือรับรู้เท่านั้นเองแต่ไม่ได้รับเก็บเอาไว้ไม่ได้ปรุงแต่ง คำว่าไม่ปรุงแต่งคือไม่ไปตามคิดตามนึกมันอีก ไม่ต้องไปเสียเวลาการคิดการนึกเพราะอะไรก็เราเนี่ยเคยล่วงกาลผ่านวัยมาคนละเท่าไรจะต้องถามอย่างนี้เมื่อเรารู้ความจริงว่ามันล่วงกาลผ่านวัยมาก็ไปแล้วพวกเราเนี่ยมันผ่านมาเยยแล้ว ยังไปลงเลงสยอะไรกับมันอีกเนี่ยชีวิตที่เหลือเนี่ยก็เอาไว้ทำความดีทำสติปัญญาของเราให้ดี ละเว้นการทำชั่วทางกายทางวาจาจิตของเราให้มาก แล้วเราจะได้ไม่มีทุกข์กับการกระทำของเรากายไม่ฆ่าสัตว์ไม่ลักทรัพย์ไม่ประพฤติผิดในกาม วจีไม่พูดมุสาพูดส่อเสียดไม่พูดคำหยาบคายไม่พูดคำเพ้อเจ้อเหลวไหล มโนกรรมเราไม่คิดโลภอยากได้ของใครไม่พยาบาทใครไม่เห็นผิดคลองธรรมที่ชอบแค่นี้เราก็ไม่มีเวรไม่มีกรรมกับใครแล้ว วิธีที่เราจะตัดเวรตัดกรรมอย่างดีที่สุดก็คือว่างอย่างเดียวถึงฤทธาคักตาอานุภาพมีมาก มันก็รู้ความว่างไม่ได้ ถามว่าในความว่างมีฤทธิใหม่ไม่มี มีเดชใหม่ไม่มีเนี่ยเป็นความอัศจรรย์ของ พระพุทธเจ้าที่เหนือฤทธิเหนือเดชเขาจึงเรียกความอัศจรรย์ว่าเอหิภัสสสิโกเรียกคนมาดูได้ใครจะมีฤทธิมีเดช ยังไงฤทธิระคะโลกะโทสะโมหะมานะทิฏฐิ ฉันทว่าง ฉันทไม่ไปตามฤทธิตามเดชของพวกเธอ(หัวเราะ) นี่แหละ ความอัศจรรย์ของพระพุทธเจ้าที่ใครๆมองข้ามหรือใครๆคิดไม่ถึงว่า เออ! พระองค์เนี่ยเป็นผู้อัศจรรย์เหนือฤทธิเหนือเดช พระองค์ไม่ส่งเสริมฤทธิเดชอธิปาฏิหาริย์อาเทศนาปาฏิหาริย์ใจเป็นอัศจรรย์หรือพระองค์ยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์คือเหตุผลที่คนฟังแล้วเข้าใจและรู้ง่ายเข้าใจเร็วไม่วิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งนี้แหละพระองค์ยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์คำสอนเป็นอัศจรรย์เพราะสอนให้คนรู้เรื่องเข้าใจในเหตุผลที่ถูกต้องแล้วไม่หลงงมงายทำจิตให้ว่างเปล่าจากอารมณ์ที่รู้ต้องว่าอย่างนี้คำว่าว่างเปล่าจากอารมณ์ที่รู้ก็คือ ฉันทไม่สนใจนะคือรับรู้ไม่รับเก็บผ่านไปแล้วฉันทก็ไม่สนใจแล้วเพราะไม่ใช่หน้าที่ของเราแล้วหมดหน้าที่ในการรับรู้ของตาของหูของจมูกของลิ้นของกายของจิตเนี่ยเขาเรียกว่าหมดหน้าที่ในการรับรู้ แต่เราก็ไปพยายามรู้คือไปวิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่งขึ้นมา นั่นแหละ ก็เป็นเหตุให้เราดีใจหรือเสียใจหมายถึงมีทุกข์หรือมีสุขหรือดีใจเสียใจหรือต้องข่มใจเป็นอุเบกขา นั่นแหละสิ่งเหล่านี้จะตามมาเป็นต้นเหตุแห่งการปรุงแต่งทำให้เกิด เมตตากุณามูทิตาอุเบกขาแล้วไฉ่เมตตากุณามูทิตาอุเบกขานี้ก็เป็นรากเหง้าของอุปาทานอีก เราจะไปนิพพานแล้วมีไม่ได้คำว่ามีไม่ได้คือถ้าเรายังมีอยู่ก็แสดงว่ายังไปนิพพานไม่ได้เพราะอะไรเพราะจิตยังไม่ว่าง พวกคุณโตไม่ใหญ่ ถ้ายังเจริญเมตตาเจริญกุณามูทิตาอุเบกขานี้เยยอาตมาหัวเราะ(หัวเราะ) ต้องหัวเราะใส่หัวมันเลยต้องว่าอย่างนี้แล้วมาคุยโตนิพพาน นิพพานัง ปรมัง สุขญังคือไม่มีคือว่างแต่ไฉนยังบอกให้มี เมตตาอีกกุณามูทิตาอีกต้องรู้ความจริงแต่เราก็สอนตามระดับ เมตตาเจโตวิมุตติก็มี กุณามูทิตาเจโตวิมุตติก็มี มูทิตาเจโตวิมุตติก็มี อุเบกขาเจโตวิมุตติก็มี มีนัยมากมายเลยคำว่าวิมุตติก็คือหลุดพ้นจากเมตตา หลุดพ้นจากกุณามูทิตา หลุดพ้นจากมูทิตา หลุดพ้นจากอุเบกขาไม่ต้องไปเสียเวลาเมตตงเมตตาคะไรกันให้ยุ่งไปหมด มีเวรมีกรรมเนี่ยฆ่ายกครวกันมากมายก่ายกองก็เมตตานั้นแหละ กุณาสงสารกันไม่ได้สงสารก็มีแต่ทุกข์มีแต่โทษ มูทิตาพลอยยินดีต้องชวนช่วยเสียสละเวลาไปชูชกเขาไปกราบไปไหว้ไปนอบน้อมยกย่องเชิดชูเขา มูทิตา อุเบกขาต้องข่มใจ ทำไมอุเบกขาจึงเป็นรากเหง้าของอุปาทานมันน่าจะดีแต่พระอาจารย์เห็นว่าไม่ดี เป็นรากเหง้าอุปาทานอะไรเพราะอุเบกขาเมื่อมันทำใจว่างเฉยไม่คิดไม่นึกไม่พิจารณาไม่ทำความเข้าใจมัน

เลยกลายเป็นโมหะไปก็มี(หัวเราะ)นี่แหละอุเบกขาอุปาทานรากเหง้าของอุปาทานเพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่ปัญญา อันนี้ก็ไม่มีใครรู้เรื่องอีกครูบาอาจารย์ทั่วโลกไม่มีใครรู้เพราะไม่ได้รู้อย่างที่อาตมา รู้ ต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นสติความระลึกได้ก็ยิ่งระลึกมากเท่าไรก็ยิ่งระลึกไปตามสัญญาอุปาทานก็ยิ่ง ปรุงแต่งมากฟุ้งซ่านมากจิตไม่ว่าง เพราะฉะนั้นไอ้คนคุยโตไม่ใหญ่ว่าครูบาอาจารย์ทั้งหลายทั่วโลกสอนให้ เจริญสติอบรมสติเนี่ย แต่ไม่ใช่โทษของสติให้ว่าสติความระลึกได้นี้แหละ ถ้าระลึกถึงเรื่องศีลเรื่องธรรมก็ พร้อมกับมีสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่ด้วยก็จะเป็นธรรมมีอุปการะมากจะเป็นผู้เจริญยิ่งในศีลในธรรมเพราะระลึก ถึงแต่เรื่องศีลเรื่องธรรม สติตัวนี้ก็เลยเป็นธรรมมีอุปการะมาก แต่ถ้าสติเหล่านี้ระลึกไปตามรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณีนี้นี้แหละสติตัวนี้พาไปเวียนว่ายตายเกิดมากมายมหาศาลนี้แหละคือโทษของสติ ต้องชี้ให้เห็นเลยอาตมาต้องรู้ทั้งสองอย่างทั้งคุณทั้งโทษพระพุทธเจ้าสอนอะไรพระองค์ก็สอนทั้งสองอย่าง ให้ทั้งสุจริตทุจริตแล้วก็มัชฌิมาหรืออภัยกถุติกกลางๆคือต้องว่างไม่ไปยึดติดสิ่งเหล่านี้ เพราะฉะนั้นอาตมา เนี่ยยกย่องสัมปชัญญะรู้ตัวก็คือรู้จิตแล้วก็รู้สติ รู้สติก็เพื่อไม่ให้สติมันแหละคิดไปทำยสุดก็ไม่ให้มีสติเลยให้ เหลือแต่สัมปชัญญะรู้จิตรู้อารมณ์(หัวเราะ)เนี่ยที่เขาว่าตัวรู้ผู้รู้ก็คือตัวนี้ตัวสัมปชัญญะเป็นตัวสุดยอดรู้ว่าง แล้วก็ทำยสุดรู้แล้วต้องไม่ยึดติดด้วยรู้แล้วต้องว่างด้วยเนี่ยสัมปชัญญะตัวเนี่ยไอ้สติตัวเนี่ยมีคุณสำคัญมัน จะส่งได้เพียงแค่จตุตถฌานเท่านั้นเองเพราะมันจะระลึกถึงรูปเป็นอารมณ์แล้วก็เพ่งในรูประลึกถึงรูปๆ จนกระทั่งได้เป็นปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌานพอไปถึงอากาสาณัญจายตนะเนี่ยมีอุเบกขากับ สติที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในแบบแผนว่าอุเบกขาสติ พอถึงอากาสาณัญจายตนะนี้ อากาสว่างไม่มีประมาณ เนี่ยหมายถึงว่าตัวเนี่ยต้องเป็นสัมปชัญญะแล้วไม่ใช่สติอาตมารู้ตรงเนี่ยมันเลยต้องแยกกันมาระหว่างสติ กับสัมปชัญญะมันทำคนละหน้าที่แล้ว เพราะพระพุทธเจ้าเนี่ยเป็นสัมมาญาณะไม่ใช่สัมมาฌานหรือฌานะ ณะของพระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยสัมมาญาณะคือญาณกำหนดรู้ด้วยญาณความรู้ๆทุกระยะเลยไม่ใช่รู้ด้วย ฌานนะพระพุทธเจ้ารู้ด้วยญาณความรู้ ไม่ได้เพ่งแต่พระองค์กำหนดรู้เลยเหมือนกับที่อาตมาเคยบอกไว้ณะ ว่าพระองค์นั่งอยู่ใต้โคนต้นโพธิ์ก่อนจะมาที่ต้นโพธิ์มานั่งตรงนี้เนี่ยมาจากไหนเนี่ย มาจากโสดิยะ พราหมณ์ได้หญ้ากุสะคามือแล้วก็ก่อนได้หญ้าจากโสดิยะพราหมณ์มาจากไหน ไปลอยถาดแล้วก็ ได้ เสวยข้าวมธุปรายาสเนี่ยกำหนดรู้ๆถอยหลังลงไปเนี่ยจนกระทั่งได้บุพเพนิวาสานุสติญาณเนี่ยคำว่า บุพเพนิวาสานุสติญาณคือญาณระลึกชาติหนหลังได้ก็คือระลึกรู้การกระทำของตัวเองแต่อดีตได้รู้เนี่ยเป็น ญาณนะจำไว้ให้มันนะ เพ่งเป็นฌาน รู้เป็นญาณจำไว้ แล้วก็พระองค์ก็ระลึกต่อไปก็เห็นการจุติเกิดของ พระองค์เองนั่นแหละที่ไปเกิดจุติปฏิสนธิในพรหมในเทพหรือไปตกนรกเป็นเปรตเป็นอสุรกายสัตว์เดรัจฉาน อะไรพวกเนี่ยเขาเรียกจุตูปปาตญาณรู้กำหนดของการจุติอุบัติว่าขณะนั้นทำความชั่วความดีอะไรจึงต้อง ไปเกิดที่นั่นที่นี้พอมาถึงอัสวักขยญาณคำว่าอัสวักขยญาณก็คือทำอารมณ์ให้สิ้นไปให้รู้ทั้งสองอย่างนั้นแหละทั้งบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณนั่นแหละทำให้หมดไปเลยให้ว่างไปเลยจึงเรียกว่าอัสวักขย ญาณทำอัสวะให้สิ้นไปก็คือทำอารมณ์ให้สิ้นไปที่อาตมามาสอนง่ายๆอารมณ์เนี่ยเป็นต้นเหตุเป็นอัสวะ ก็เลสหักต้องไว้ในจิตเราซึ่งเอาไว้ในจิตเราพาจิตเราไปเวียนว่ายตายเกิดเนี่ยไอ้ตัวนี้แหละที่ไม่มีใครรู้ ส่วนมากจะต้องทำฌานทำญาณอะไรุ่นวะุ่นวายไปหมดแล้วก็วิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่งไอ้พวกนั้นนะไปไม่ถึงไหนละไม่ต้องไปเชื่อมั่นแต่คุยโตไม่ใหญ่ต้องว่างอย่างเดียวจำไว้เมื่อเรารู้ตรงนี้แล้วเราเข้าใจตรงแล้ว

เราก็ไม่ต้องวิตกวิจารณ์วิจารณ์ไม่ปรุงแต่งแล้วการที่พระพุทธเจ้าสร้างบารมีอุปบารมีปรมาตบารมีตั้งแต่ได้รับพระพุทธพยากรณ์จากพระพุทธที่บังกรສັມมาสัมพุทธเจ้าแล้วพระองค์สร้างบารมีอุปบารมีปรมาตบารมีอีก๔๐สองไชยแสนกัลป์เนี่ยพระองค์อ้อมอ้อมความว่างมาตลอดมาเติมในชาติพระเวสสันดรเนี่ยให้พระนางมัทรีกัณหาชาติและถ้าใครมาขอหน้ยัตถุก็จะผ่าออกควักให้ ใครจะขอดวงตาก็จะควักให้เนี่ยพระองค์ไม่ยึดติดเนี่ยแสดงว่าพระองค์อ้อมอ้อมความว่างมาตลอดยุคนี้สมัยนี้อายุไม่เกิน๑๐๐ปีต้องว่าอย่างนี้ไ้ที่เกินก็มีแต่ว่าส่วนน้อย สำหรับพวกเราต้องไม่ประมาทเนี่ยต้องอ้อมอ้อมความว่างจนตายนั้นแหละยืน เดิน นั่ง นอนก็ภาวนาว่างๆพูดเข้าไปสู่ใจไล่ขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์ในจิต อาตมาต้องให้คำว่าขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์ในจิต เหมือนกับที่พวกโยมกลัวโรคมะเร็งนั้นแหละ ใ้เนี่ยร้ายแรงกว่ามะเร็งอีก เพราะว่ามันพากันไปเวียนว่ายตายเกิด เกิดทุกข์รับโทษเป็นคนพิกลพิการเป็นคนทุกข์คนจนคนลำบากเนี่ยนับภพนับชาติไม่ถ้วน พระอาจารย์จึงเรียกว่าขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์ เพราะฉะนั้นความรู้สึกนึกคิดในอารมณ์ที่สั่งสมไว้ด้วยรูปด้วยเสียงด้วยกลิ่นด้วยรสด้วยโผฏฐัพพะธรรมารมณ์เนี่ยเป็นของไม่ดี เหมือนกับดวงใจของเราเป็นถึงขยะเมื่อเรารู้ดวงใจของเราเป็นถึงขยะแล้วเราก็ต้องรักษาแล้วไม่ยั้งงั้นเดี๋ยวมันเกิดโรคระบาดทำให้เราตายแน่เพียงแต่รู้ตัวเองว่าเป็นโรคมะเร็งมืออ่อนตีนอ่อนแล้ว(หัวเราะ)เนี่ยวิธีรักษากายรักษาจิตของเราแล้วเราต้องรักษาใจเราให้ว่างจากอารมณ์ถ้าใจของเราว่างแล้วไม่มีปัญหาอะไรเลยต้องว่าอย่างนี้แต่ว่าสังขารมันก็เสื่อมไปตามกาลเวลาเราต้องยอมรับความจริงทำไมเราต้องยอมรับความจริงว่าสังขารเสื่อมไปตามกาลเวลาเนี่ยเข้าส่ายบ้ายเย็นฤดูกาลฤดูร้อนฤดูหนาวฤดูฝนเนี่ยเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังขารร่างกายแล้วการเวียนว่ายตายเกิดนับภพนับชาติไม่ถ้วนเราก็เอาสังขารเหล่าเนี่ยไปสร้างกรรมทำผิด เพราะฉะนั้นมันจึงทำร้ายสังขารร่างกายเราได้ แต่ทำร้ายจิตใจเราไม่ได้เพราะใจเราว่างต้องว่าอย่างนี้ เพราะใจเราไม่ได้คิดไปสร้างกรรมทำชั่วใดๆเลยแต่มาทำให้ตาหูจมูกลิ้นกายใจของเราพิกลพิการได้เพราะใ้เนี่ยเป็นเศษกรรมต้องว่าอย่างนี้ เมื่อเรารู้ว่าเป็นเศษกรรมแล้วเราก็พยายามละเว้นการกระทำทางกายทางวาจาทางใจทำให้ขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์ทั้งหลายที่สั่งสมอยู่ในจิตของเราหมดไปสิ้นไปหายไปว่างไปจากใจเราแล้วเราก็จะยืนเดินนั่งนอนอย่างสงบสุขเป็นปกติสุขด้วยจะยืนก็ตามนั่งก็ตามเดินเป็นสุขสงบเพราะอะไรเพราะจิตเราเกิดสันติสุขคือว่าง ไม่ได้ไปยุ่งกับใครไม่ได้คลุกคลีตีโมงกับใครสังขารจึงไม่ปรุงแต่ง

เมื่อเรารู้จิตใจตนารู้วิธีการปฏิบัติแล้วเราก็จะเห็นความว่างเป็นของสูงสุด ถึงพวกมีฤทธิ์มีเดชใ้พวกนั้นยังไม่ว่างเดี๋ยวเข้าฌานออกฌานทำอธิษฐานจิตทำฤทธิทำเดชนั้น แต่ตามปกติพวกโยมเนี่ยก็ทราบบ้างกับฤทธิเดชของเมตตาบ้างกรุณาบ้างมุทิตาอุเบกขาหรือระคะโลภะโทสะโมหะมานะทิฏฐิเนี่ยฤทธิเดชพวกเนี่ยร้ายแรงเห็นกันเป็นอยู่ประจำเจอกันประจำอ่านข่าวพบฟังข่าวตลอดเวลาเนี่ยพวกมีฤทธิมีเดชทั้งนั้นเลยแต่สู้พระพุทธเจ้าไม่ได้ของพระอรหันต์เจ้าไม่ได้พระองค์มีความอัศจรรย์ที่ท่านรับรู้ไม่รับเก็บทำจิตของท่านให้ว่างไปได้เนี่ยจึงเรียกว่าอัศจรรย์เหนืออัศจรรย์เพราะพระองค์ทำจิตให้ว่างได้พระอริยะเจ้าทั้งหลายทำจิตให้ว่างได้เนี่ยเป็นความอัศจรรย์ ถ้ามว่าความว่างนั้นแหละถ้าพวกมีฤทธิมีเดชมีในความว่างใหม่ไม่มีนะมีเท่าไรก็ละลายหมดเอ็งจะมีฤทธิเดชมากมายมหาศาลทำฤทธิทำเดชมากมายมหาศาลข้าว่างพอตกความว่างมันก็ละลายหมด(หัวเราะ)ความว่างเหมือนกรดละลายต้องว่าอย่างนี้รับรองได้หมด

มรรคสมังคีย์เป็นหนึ่งในต้องสรุปลงความว่าง เอ็งจะมีมากมายมหาศาลสรรพคือรูปทั้งหมดเสียง
ทั้งหมดกลิ่นทั้งหมดรสทั้งหมดโณรสทั้งหมดธรรมารมณที่เคมีทั้งหมดนะพอว่างแล้วก็หายหมดเลย
ต้องว่าอย่างนี้ว่างหมดเลย ไม่เหลือโดนถล่มทะลายด้วยความว่างหมดเลย เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้แล้วว่า
เออ! จะได้มีความมั่นใจว่าทางนี้เองเป็นมรรคเป็นมรรคหนทางแห่งความพ้นทุกข์เราจะรู้ได้เลยว่าเออ! นี่
เป็นมรรคหนทางแห่งความพ้นทุกข์คือทางว่าง ที่อาตมาเคยบอกแล้วเหมือนเราขับรถมาเนียซ้ายว่างใหม่
ซ้ายว่างแล้วเลี้ยวซ้ายได้ ขวาว่างใหม่ขวาว่างก็เลี้ยวขวาได้ หลังว่างใหม่หลังว่างก็ถอยหลังได้ หน้าว่างใหม่
ว่างก็เหยียบมาเลยเนีย แล้วเราก็ไม่ใส่ใจทั้งสองปากซ้ายขวาไม่สนใจแล้วเพราะเราต้องมุ่งตรงมาที่เรา
ต้องการ อุปมาเหมือนนระตรงนี้เป็นนิพพานก็ได้ต้องว่าอย่างนี้(หัวเราะ)พอโยมมาถึงก็เออ! ว่างแล้วมาถึง
แล้วว่างแล้วคือว่างจากสิ่งทีเห็นได้เห็นได้ยินได้ทราบได้รู้สึกทั้งสองปากทางนั้นแหละเราไม่แะไม่พักที่ไหน
เนีย อุปมาเราต้องว่างไ้ทางนั้นเป็นทางโลก มรรคคือหนทางๆโลก ไ้ทางโลกทางนั้นมันก็ขรุขระๆทางไม่ดี
บ้างเป็นหลุมเป็นบ่อบ้าง ทางธรรมนี่ก็อาจจะเจอบ้างเพราะฉะนั้นเรารู้แล้วว่างตั้งใจว่างอย่างเดียวเอ็งจะ
ขรุขระขนาดไหนด้วยรูปด้วยเสียงด้วยกลิ่นด้วยรสด้วยโณรสด้วยธรรมารมณอย่างไรเราก็ต้องว่างหมด
ต้องให้บริสุทธิ์หมดเลยถึงว่างทั้งภายในภายนอกว่างอย่างบริสุทธิ์แล้วเราก็ไม่มีกังวลแล้วคำว่าไม่มีกังวล
แล้วคือไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งแล้วนั้นแหละเป็นความสุขที่เขาเรียกว่าสงบสุขแล้วจะเกิดสันติสุข
เพราะเราไม่ได้เบียดเบียนตัวเองให้เดือดร้อนไม่ได้ไปสร้างกรรมทำผิดให้ใครเดือดร้อนเนียเป็นอย่างนี้
เพราะฉะนั้นการที่เราจะไม่ได้เบียดเบียนตัวเองให้เดือดร้อนก็คือ เราไม่ตามใจตัวเอง การที่เราไม่ตามใจ
ตัวเราเองทำยังไง อยากฆ่าเขาก็อย่าตามใจ อยากขโมยของเขาก็อย่าตามใจ อยากประพฤติดินุตรภรรยา
สามีของเขาก็อย่าตามใจ อยากหลอกวงโกหกกินเหล้าเมายาก็อย่าตามใจด้วยขันติความอดทน เมื่อเรา
ทนได้นั้นแหละเราก็ไม่ทำบาปทั้งปวงได้ด้วยขันติอันนี้

การทำกุศลให้ถึงพร้อมก็ต้องมีขันติธรรมอีกไม่ยอมให้ทานก็อดทนทำทานไป ไม่อยากรักษาศีลก็
อดทนรักษาไป ไม่อยากประพฤตินอกข้มมะก็อดทนประพฤตินอกข้มมะไป ไม่อยากใช้ปัญญา ก็อดทนใช้
ปัญญาไปชี้เท็จชี้ครันไม่ทำความเพียรไม่อดกลั้นอดทนทำความเพียรก็อดกลั้นอดทนทำวิริยะความ
พรากความเพียรไป ทนอะไรไม่ได้ก็ต้องพยายามทนให้ได้ ไม่มีสัจจะก็ทนให้มีสัจจะ ไม่มีอธิฐานปรารถนา
เพื่อความพ้นทุกข์ก็ให้มีอธิฐานปรารถนาเพื่อความพ้นทุกข์ จิตไม่มีเมตตาใครในความพ้นทุกข์เราก็
ต้องมีขันติอดกลั้นอดทนก็ต้องรักใครในความพ้นทุกข์ให้ได้ไปรักอย่างอื่นเสียทำแน่นอนอนมีทุกข์แน่นอนเรา
รักการปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์เพื่อความว่างอุเบกขาไม่ได้ก็อดทนให้มีอุเบกขาได้แล้วเราก็ทำกุศลให้ถึง
พร้อมได้ด้วยทานด้วยศีลด้วยเนกขัมมะ ปัญญาวิริยะขันติสัจจะอธิฐานเมตตาอุเบกขานีเย ทั้งที่เป็น
บารมีทั้งที่เป็นอุปบารมีทั้งที่เป็นปรมัตถบารมีนี้แหละจึงเรียกว่าทำกุศลให้ถึงพร้อมด้วยขันติธรรม ขันติคือ
ความอดกลั้นอดทน ถึงการทำจิตของเราให้ขาวรอบก็คือว่างไม่ยึดติดทั้งสองอย่างเลยถึงเราจะทำดีทำไม่ดี
บ้างต้องทำจิตให้ว่าง อากาที่เราทำจิตให้ว่างเนียเป็นการชำระจิตของตนให้ขาวรอบทำจิตของเราให้
บริสุทธิ์ถ้าเราไม่รู้ตรงนี้เราว่างไม่ได้เราไม่รู้ตามคำสอนพระองค์เนียเราจะไม่เข้าใจเลยเราก็จะอึเหล็กเข็γκะ
นั้นแหละเหมือนกับบิลัพตปราคมาสนั้นที่โน้นไปเหนือออกได้ตะวันออกตะวันตกอีสานเข้าป่าเข้าเขา
เหมือนกับที่อาตมาไปลุยมาแล้ว(หัวเราะ)ท้ายสุดก็ต้องว่าง ที่ไปมาแล้วรู้มาแล้วก็ต้องว่างหมดทั้งรู้ทั้งเห็น

ทั้งได้ยินได้ทราบได้รู้สึก วิธีง่ายก็คือให้เป็นนิยายให้หมดเลย ความจริงเอาตามไปประสบความจริง แต่พอมาแล้วให้โยมฟังแล้วเป็นนิยายไปแล้วเป็นนิทานไปแล้วเป็นเรื่องไม่จริงไปแล้วเพราะอะไรเพราะโยม ไม่ได้ไปเห็นเอง โยมก็ต้องฟังเหมือนแบบนิทานหรือนิยาย เหมือนโยมดูโทรทัศน์หรือฟังเพลงอะไรเนี่ยให้ โยมทำใจอย่างนั้นคือเห็นได้ยินได้ฟังเรื่องนิยายทั้งหมดแล้วเราจะเอาเรื่องมาเป็นนิยายนิยายอะไรกับ ชีวิตประจำวันของเราต้องคิดดูเพราะฉะนั้นเราจะต้องทำจิตของเราให้ว่างให้ตีลงไปให้หมดว่าไอ้สิ่งเหล่านี้ เป็นเพียงนิยายเท่านั้นเองเราจะได้เห็นก็ตามก็เห็นนิยายเห็นเรื่องราวได้ฟังเสียงก็ได้ฟังเสียงของนิยาย ที่เขาแสดงเล่นดนตรีอะไรพวกนี้เนี่ยเรื่องของนิยายที่เขาสร้างเขากำขึ้นขึ้นมาไม่ใช่ของจริงพอเราผ่านไป แล้วก็ก็มีที่ไหนแล้วเราไปตามระลึคนั้นแหละเป็นโทษของเราแล้วเพราะไปติดอกติดใจเขา แล้วเราก็ไปคุยโต ไม่ใหญ่ไปเล่าให้คนอื่นคนนั้นฟังไปฟังนิยายต่อไปแล้วก็เลยเป็นเรื่องเป็นนิยายประโลมโลก ทำให้โลกเป็น สุขสงบขึ้นระยะหนึ่งเท่านั้นเองต้องว่าอย่างนี้เป็นเครื่องประโลมใจของเราไม่ใช่ของจริงของแท้ต้องให้มัน ว่างไปให้หมดสิ่งที่เราจะได้ทราบได้รู้สึกเนี่ยไม่ติดใจมันรู้แล้วก็ให้มันผ่านไปเลยเพราะว่าไอ้นี้เป็น ประสบการณ์จริงเราจะต้องทำให้ว่างเมื่อเรารู้ความจริงแล้วอารมณ์เหล่านี้ไม่ติดใจแล้วเราก็ไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่ดีใจไม่เสียใจแล้วก็ไม่ต้องอุเบกขาด้วยเพราะจิตเราไม่ปรุงแต่งเพราะมันว่างเพราะเรารู้ความจริงว่าไอ้ พวกนี้นิยายทั้งนั้นกำลังจะมาแสดงให้อาตมาดูอีก(หัวเราะ)ถ้าเราคิดอย่างนี้แล้วเราก็ไม่เป็นทุกข์ไม่เป็น กังวลกับทุกเรื่องต้องว่าอย่างนี้ เราจะตัดอารมณ์ทิ้งได้เลยอารมณ์คือความกังวลใจเนี่ยที่ปรากฏแก่ตา หู จมูก ลิ้น กายแก่จิตของเราเนี่ยเราจะไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งแล้วเราก็เป็นผู้สงบสุขมีความสุขใน ปัจจุบันไม่ต้องรอตายแล้วไม่ต้องรออนาคตเมื่อไหร่จะมาถึงเราเนี่ยไม่ต้องไปรอ นิพพานัง ปรมัง สุขขังใน ปัจจุบันเป็นนิรามิสสุขด้วยไม่ต้องอาศัยรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ด้วย สุขเกิดจากความว่าง ของเราที่ไม่มีความกังวลเลยต้องว่าอย่างนี้ ตัวเราก็ไม่กังวลแล้วเราก็ไม่กังวลถึงคนอื่นด้วยต้องว่าอย่างนี้ เราก็เหลือแต่เพียงทำหน้าที่เข้าใจไหม เดียวนี้กว่าเอ๊ะ! เกิดมาไม่ทำอะไรอยู่ได้ยังงั้นเนี่ยเห็นมัยพระพุทธเจ้า ตรัสรู้มาพระองค์เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วพระองค์ก็ยังทำหน้าที่ยังไปบิณฑบาตยังเทศน์สอนยังมา พยากรณ์ปัญหาพรหมเทวดายังไปบัญญัติพระธรรมวินัยเนี่ยพระองค์ทำหน้าที่ของความเป็น พระพุทธเจ้า พระอรหันต์เจ้าก็เหมือนกันก็ต้องทำตามเยี่ยงอย่างตามหน้าที่พอพ้นหน้าที่ก็หมดแล้วก็หมด ไปไม่ได้ยึดมาเป็นเราเป็นของเราอีกคือพระองค์ทำตามหน้าที่หน้าที่ของความเป็นพระพุทธเจ้าหรือหน้าที่ ของผู้รู้ ถ้าเรารู้แล้วไม่เอาความรู้เหล่านั้นมาแนะนำสั่งสอนแล้วความรู้เหล่านั้นก็หมดไปสิ้นไปแล้วมันจะมี ประโยชน์อะไรกับความรู้อย่างไรก็ไม่ได้ช่วยอย่างนั้นก็ไม่มีประโยชน์เพราะไม่มีพยานหลักฐานอ้างอิงไม่มี ใครที่รู้จริงเห็นจริงตามเสด็จพระพุทธเจ้าเห็นมัยเพราะฉะนั้นพระองค์จึงต้องเอาความรู้จริงเห็นแจ้งนั้นแหละ มาสอนทำให้ประชาชนทั้งหลายได้มีสติปัญญา มีความสามารถเฉพาะตนด้วย คือไม่ทั่วทุกคนด้วย ไม่ใช่แตกฉานไปทั่วทุกคนด้วยไม่เหมือนกันแต่ก็อาจจะรู้ได้เท่ากันแต่ถ้าเราสรุปลงว่างอย่างเดียวก็นิยามมี สิทธิทำให้ว่างได้ทำไม่ทุกคนจึงมีสิทธิทำให้ว่างได้เพราะทุกคนไม่ต้องเลือกคนจนคนรวยไม่ต้องเลือกคน การขึ้นไหนนั้นนะเพราะทุกคนนั้นนะทำจิตให้ว่างได้ไม่ต้องเสียสตาบคี่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมืออะไรเลย เขาจึงเรียกว่าทำที่สุดทุกข์โดยชอบคือเราทำได้ด้วยตัวเองไม่ต้องพึ่งเครื่องมือเครื่องมือสร้างเครื่องมือ เครื่องนั้นเครื่องนี้ขึ้นมาจึงเรียกว่าเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบของพระพุทธเจ้าหรือเราปฏิบัติตามคำสอนเพราะ

เราจะทำให้แก่ตัวเราเองไม่ได้ทำให้แก่ใครทำจิตของเราให้ว่างไปทุกขณะจิต ขณะที่เราไม่มี
 ภาระกิจใดๆเราก็ทำใจของเราให้ว่างเมื่อเราทำจิตของเราให้ว่างได้แล้วนั่นแหละก็เป็นความดีแก่ตัวเองเป็น
 การสร้างกุศลคือความฉลาดให้แก่ตัวเองแล้ว เดียวนี้ว่ากุศลความฉลาดๆยังก็คือฉลาดในเหตุผลที่
 ถูกต้องที่เราเห็นว่าเป็นประโยชน์แล้วก็ไม่ผิดศีลไม่ผิดธรรมต้องว่าอย่างนี้เมื่อเราเห็นว่าเป็นประโยชน์ไม่ผิด
 ศีลไม่ผิดธรรมแล้วนั่นแหละเป็นสาร์ตละอันสำคัญต้องว่าอย่างนี้ ศีลสาระการที่เราละเว้นได้การละเว้นนั้น
 แหละเป็นสาระ สมานิสาระการที่เราทำจิตใจให้มั่นคงไม่หวั่นไหวกับอารมณ์ได้ความตั้งใจนั้นก็เป็นสาระ
 หรือสมานิสาระ ปัญญาสาระก็คือรู้เหตุรู้ผลได้แล้วก็เป็นความสุขเฉพาะตนที่เรามีความรู้เท่าทันทุกสิ่งทุก
 อย่าง แล้วก็วิมุติสาระหลุดพ้นจากสิ่งต่างๆได้ การหลุดพ้นจากสิ่งต่างๆได้ไม่ยึดติดก็หลุดพ้นจากสิ่งต่างๆก็
 เป็นสาระ วิมุติญาณทัสสนะสาระทั้งรู้ทั้งเห็นในสิ่งต่างๆว่ามันเป็นปัจจัยตั้งเป็นของเฉพาะตัวเราเองที่เรา
 ตั้งใจจะรู้ตั้งใจที่จะพิจารณา คำว่าตั้งใจที่จะพิจารณาก็คือทำความเข้าใจที่จะรู้ เมื่อเรารู้แล้วเรายากรู้อีก
 ใหม่ไม่อยากรู้แล้วคือตอนนั้นต้องให้ว่างจากรู้(หัวเราะ)เพราะรู้มากแล้วมันเป็นกังวลกับในความรู้ก็
 เหมือนกับศาสตราจารย์ดอกเตอร์อะไรก็ตามเนี่ยไอ้พวกนี้รู้มากแล้วเป็นทุกข์ เป็นทุกข์กับความรู้นี้แต่
 พระพุทธเจ้ารู้แล้วว่าง ทำไมจึงรู้แล้วว่างเพราะพระพุทธเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าปัญญาเหตุผลที่ถูกต้อง
 อนิจจังไม่เที่ยง เดียวรู้นี้รู้นี้อ้อ! มันไม่เที่ยงจริงๆรู้ไม่จบไม่สิ้น ญาณความรู้คือเหตุผลที่ชำนาญแล้วที่
 เหตุผลที่เราชำนาญชำนาญแล้วนั่นแหละเป็นอนัตตาไม่มีตัวตน เพราะฉะนั้นเมื่อจิตเรายอมรับความเป็นอนิจจัง
 ของปัญญาแล้วก็อนัตตาของญาณความรู้เนี่ย เขาจึงเรียกว่าอเสขะจบการศึกษา ถ้าใครยังยอมรับไม่ได้
 ยอมรับว่าปัญญาอนิจจังยังไม่เห็นปัญญาอนิจจังญาณความรู้อนัตตาเนี่ยเป็นการรู้ขั้นละเอียดแล้วตอนนี้
 ถ้าใครยังไม่ยอมรับแสดงว่ายังไม่จบ ยังต้องฟุ้งซ่านปรุงแต่งไปในความรู้ต่างๆฉะนั้นถ้าเรารู้แล้วว่างเลยตัด
 ปัญหาไปเลยยุติ ยุติคือจบหรือเกมส์ที่เขาว่าเกมส์ก็คือยุติเนี่ย ยุติธรรมคือธรรมที่ยุติ คือธรรมที่สงบแล้วเนี่ย
 นั่นแหละเขาเรียกอเสขะจบการศึกษาเพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้จริงเห็นแจ้งแล้วเราก็ไม่มีทุกข์ถ้าเรามีทุกข์ก็
 แสดงว่าเรายังไม่จบเพราะอะไรเพราะเหตุผลในการเคลียร์ความรู้ของเรายังไม่สมบูรณ์ต้องว่าอย่างนี้ต้อง
 ทำต่อไปอีกทำให้จิตเราว่างต่อไป ว่างให้ได้ทุกเรื่องเลยทุกขณะจิตที่รู้ เวลาที่จะไปนิพพานจริงๆที่อาตมา
 บอกแล้วว่าที่เขาว่าสัมมาทิฐิเห็นชอบใครเห็นชอบๆเนี่ยพวกนี้ก็ไปไม่รอดหรอกเห็นอะไรก็ชอบไปหมดเนี่ย
 ยึดติดไปหมด สัมมาสังกัปไปดำริชอบดำริว่าจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ดำริชอบเนี่ยไอ้พวกนี้ก็ไปนิพพานไม่ได้
 สัมมาวาจาจากการพูดจาชอบ ชอบพูดเรื่องนั้นเรื่องนี้ก็ไปนิพพานไม่ได้ติดในการพูดปาฐกหรือการสอน สัมมา
 กัมมันโตการงานชอบการงานที่ชอบๆที่ชอบทำงานอย่างนั้นก็ไปไม่ได้ต้องว่าง สัมมาอาชีโวอาชีพชอบ
 อาชีพเลี้ยงตัวเลี้ยงครอบครัวก็ต้องว่างเราจะนิพพานแล้ว สัมมาวาจาไม่เพียรพยายามชอบเราก็เพียรว่าง
 แล้วไม่เอาแล้วไม่ต้องมีการเพียรแล้วเพราะเราเอาว่างมาตลอดต้องว่าอย่างนี้ สัมมาสติระลึกชอบก็ระลึก
 ว่างติดสติทั้งเลยไม่มีเหลือแต่สัมปชัญญะรู้รู้จิตอย่างเดียว ไม่ไปรู้เรื่องของสัญญาอุปาทานอีกเพราะสติ
 เป็นการระลึกด้วยสัญญาอุปาทานที่จำไว้เพราะฉะนั้นต้องติดสติทั้งเลยเนี่ยเป็นความละเอียดอ่อนที่ครูบา
 อาจารย์ทั่วโลกไม่รู้ต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นสัมมาสมาธิตั้งใจมั่นชอบก็ตั้งใจมั่นกับนิพพานว่างอย่าง
 เดียวนี้แหละเนี่ยสูงสุดเพราะฉะนั้นไอ้พวกที่ยึดติดท่านพ่อท่านแม่ท่านปู่ท่านย่าท่านตาท่านยายมนมยิทธิ
 ก็ยังไปไม่รอดยึดติดดวงแก้วอะไรแบบธรรมกายก็ไปไม่รอดเพราะไม่ว่างจำไว้เมื่อเรารู้ถึงขนาดนี้เรารู้ว่า

อะไรผิดอะไรถูกไม่ต้องไปต่อล้อต่อเถียงกับเขาเลยแล้วเราก็เป็นความรู้อัจฉริยะเฉพาะตัวเราเองเลยเราไม่โง่ไม่งมงายตามใครเขาๆจะไปโน่นไปนี่แต่เรารู้จริงเห็นแจ้งแล้วเราเข้าใจแล้วเราไม่ตามใครเพราะไอ้พวกนี้ยังไม่รอดยังไม่บริสุทธิ์เพราะอะไรเพราะยังไม่วางเฉยไอ้พวกตื่นเต้นตามเขาไปเรื่องนั้นเรื่องนี้ยึดติดเรื่องนั้นเรื่องนี้โดนหอกทั้งนั้นแหละโดนอารมณ์หอกไปทั้งนั้น ติดการแสดงต้องว่าอย่างนี้มักจะแสดงเรื่องนั้นเรื่องนี้เฉยไอ้เรื่องนิยายทั้งนั้นของไม่จริงต้องว่าอย่างนี้ ต้องสรุปเป็นนิยายให้หมดเลยเรื่องเล่าขานหรือการแสดงอะไรเฉยพวกนี้ยึดติดกันทั้งนั้นแหละไปไม่รอดหรือยกขาไปเชื่อเฉยให้รู้ความจริงว่าอย่างไรแล้วเรารู้รอดปลอดภัยเราจะได้อิทธิพลกลับไปไม่ต้องไปเสียเวล่ำเวลาเสียเงินเสียทองอีกมากมายจะได้รู้เอาไว้ว่าอ้อ! ความจริงมันเป็นอย่างนี้พระอาจารย์ก็ไม่ได้ไปใส่ร้ายป้ายสีเขาด้วย อาตมาพูดตามความเป็นจริงตามธรรมด้วยแล้วก็มีพรรคที่รู้ไม่เหมือนใครด้วย ที่เขาว่าอริยสัจ๔ หมายถึงว่าสัมมาทิฏฐิเห็นชอบต้องเห็นอริยสัจ๔ แล้วเมื่อไหร่จบ คำว่าเห็นอริยสัจ๔ก็คือเห็นทุกข์ ทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้คือต้องจดจำเอาไว้สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์คือต้นหาความอยากเป็นของควรละเว้น ถ้าเราละเว้นมันได้ก็เป็นตัวศีลด้วยต้องว่าอย่างนี้เป็นตัวศีลปะวิทยา ละเว้น นิโรธความดับทุกข์ควรทำให้แจ้ง นิโรธความดับทุกข์ก็คือดับแล้วว่าง มรรคหนทางให้เข้าถึงความพ้นทุกข์ดับทุกข์ควรเจริญให้มากคือเห็นรูปก็ดับรูปเรื่อยไป ได้ยินเสียงก็ดับเสียงเรื่อยไป ได้กลิ่นได้รสได้สัมผัสก็ดับเรื่อยไปนี่แหละจึงจะถูกต้องอริยสัจ๔ ความหมายมีอยู่แค่นี้ แต่ถ้าเราว่างแล้วเลยวิปัสสนาแล้วเดี๋ยวโยมจะไปยึดติดวิปัสสนาอีกเอ๊ะ! วิปัสสนาพระอาจารย์ไม่เห็นพูดถึงวิปัสสนาเลยก็ว่างเฉยเลยวิปัสสนาแล้วต้องว่าอย่างนี้ ไม่ต้องไปกำหนดรู้ทุกข์แล้ว ต้องถามว่าพวกโยมนี่แกปุ่นนี้รู้จักทุกข์หรือยัง(หัวเราะ)เดี๋ยวจะหาไปปรามาสโยมอีก เนี่ยทุกคนรู้จักทุกข์ไม่ต้องไปสอนเลยยิ่งแก่มากต้องผ่านทุกข์มากกว่าเราอีกต้องว่าอย่างนี้ ไม่ต้องไปสอน พระองค์สอนให้กำหนดรู้ทุกข์ไอ้! ยังมีลูกมีหลานก็ยิ่งทุกข์มากเลยดับเบิ้ลทุกข์เลยต้องว่าอย่างนี้ สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์คือต้นหาความอยากๆนี่อยากได้นั้นได้นี้คืออยากไม่รู้จักจบจักสิ้นนั่นแหละเป็นสมุทัยให้เกิดทุกข์ไอ้ต้นหาเนี่ยเพราะอยากมีกี่คน๑๐คน๒๐คนก็ยิ่งเพิ่มทุกข์ให้แก่ตัวเองทั้งนั้น นิโรธความดับทุกข์ก็ดับให้หมดเลยว่างให้หมดเลยมีเท่าไรก็ให้ว่างให้หมดเลย มรรคควรทำเจริญให้มากก็คือว่างให้หมดเลยตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นรู้รส ใจได้สัมผัส ใจคิดนึกว่างให้หมดแทนที่ใจคิดนึกก็ไม่คิดแล้วเลิกคิดเลย ว่าง สติมันจะได้ไม่ฟุ้งซ่าน ทีนี้ก็เหลือสัมปชัญญะรู้ตัวรู้จิตแค่นั้นนะพอแล้วแค่นี้รู้บ่อยๆแค่นี้ ที่พระพุทธเจ้าว่าให้รักษาจิตก็คือให้รักษาตรงนี้ถ้าเราไปรักษาอารมณ์เฉยไม่ถูกนะ ไอ้พวกคนไหนที่ครูบาอาจารย์ให้รักษาอารมณ์เฉยผิดแน่นอนรู้ว่าไม่จริงไอ้พวกนี้เพราะอารมณ์คือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อารมณ์ไปรักษาทำเกลียดอะไรมันเป็นอาสวะหมักคองมานับภพนับชาติไม่ถ้วนยังรักษาต่อไปอีกหรือ(หัวเราะ)ยังไม่ทำลายถึงดองปลาหรือไอน้ำแข็งแช่เย็นไม่ทำลายมันซะให้หมดยังเก็บไว้เฉยมันอยู่อีกเฉยเฉยไอ้พวกนี้ยึดติดสอนผิดทั้งนั้นเลยไอ้พวกนี้รู้ไม่จริงเพราะฉะนั้นต้องไม่เอาแล้วตัดทิ้งหมดเลยขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์ที่ใจเราเนี่ยต้องว่างไปให้หมดเลยทำลายมันให้หมดเลยว่างๆไปให้หมดจึงจะถูก ต้องสอนให้รู้ไอ้อย่างนี้ไม่จั่งกึ่งงมงาย เดี่ยวจะโดนเขาหอกโดนอารมณ์มันหอกนั่นแหละเห็นดีเห็นงามกับเขาไปเชื่อเขาไปสตุ้งสตางค์มีเท่าไรก็หมดเขาบอกว่าทำโน่นดีนี่ดีก็เอาทั้งนั้น(หัวเราะ)แล้วดีจริงหรือเปล่าต้องถามว่าดีจริงหรือเปล่า ดีจริงหรือดีไม่จริงเรารู้ด้วยตัวเองว่าเออ! ภูเสียเงินไปขนาดนี้แล้วเขาว่ากูจะดีเนี่ยแล้วมันดีจริงหรือเปล่า(หัวเราะ)กูจะหมดเนื้อ

หมดตัวไปแต่ละวันจนจะไม่มีกินอยู่แล้วเนี่ยจะทำยังไงเนี่ย ว่างที่นี้อดแน่เลยจะนั่น
มัชฌิมาปฏิปทาทางสายกลางคือทำจิตใจว่างไปเลยเราจะมีกินมีใช้ก็เท่าบุญเท่าวาสนาของเราที่เราสั่งสม
เอาไว้ เพราะฉะนั้นทรัพย์สินสมบัติที่จะตกถึงลูกถึงหลานก็เท่าบุญลูกหลานนั้นแหละ ถ้าลูกหลานมีบุญมี
บารมีก็จะเหลือเท่ากับบุญเท่าวาสนาของลูกของหลานถ้าลูกหลานไม่มีบุญไม่มีบารมีก็จะขาดหมดต้องว่า
อย่างนี้ที่ว่าไฉย! ก่อนนี้พ่อมันรวยแม่มันรวยถึงขนาดไหนพอมาถึงลูกถึงหลานเนี่ยหายหมดเลยเนี่ยทุกซុង
ลำบากเนี่ยโยมเห็นมัยเยอะแยะไปหมดเลยเนี่ยนั่นแหละพยานตัวจริงเห็นมัยไม่ใช่เอาตมาพูดเล่นมันจะ
เหลือเท่าบุญเท่าวาสนาของลูกของหลาน ถ้าลูกหลานไม่มีบุญไม่มีความดีมันก็รักษาสมบัติเหล่านั้นไม่ได้
เพราะสิ่งเหล่านั้นสมบุรณ์ด้วยบารมีเกิดขึ้นด้วยบารมีความดีเหมือนเงินทุกบาททุกสตางค์ก็สมบุรณ์ด้วย
บารมี ทำไมเอาตมาจึงว่าสมบุรณ์ด้วยบารมี เพราะเขาทำขึ้นมาด้วยปัญญาไม่ว่าแบงค์บาทเหรียญสลึง
อะไรเนี่ยเขาใช้ปัญญาทำขึ้นมา ถ้าไม่มีปัญญาทำไม่ได้หรอก วิริยะเพียรทำขึ้นมาเนี่ยก็เป็นวิริยะบารมี
ขันตอดกัณฑ์อดทนทำขึ้นมาก็เป็นขันตบารมี สัจจะมีความจริงใจที่จะทำขึ้นมาก็เป็นสัจจะบารมี ทำเพื่อ
ปรารถนาให้สำเร็จตามต้องการที่ใจชอบก็เป็นอธิษฐานบารมี ทำด้วยใจรักก็เป็นเมตตาบารมี เมื่อสำเร็จ
แล้วก็วางเฉยก็เป็นอุเบกขาบารมี ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายก็เป็นทานบารมีแล้ว ขณะที่เราอดกัณฑ์อดทนใน
การทำเราก็ไม่ได้ไปทำผิดศีลผิดธรรมศีลก็เป็นบารมีที่มีอยู่ในตัวเอง เนกขัมมะก็ความอดใจที่อดใจจน
สำเร็จนั้นก็เนกขัมมะบารมีเนี่ยทุกอย่างที่เราทำนี่แหละเป็นการทำบารมีฉะนั้นงานทุกชนิดทุกประเภท
เป็นการทำบารมีเหมือนกับที่พระพุทธเจ้าบอกว่าการทำงานเป็นการทำบารมีแต่ไม่ได้ชื่อว่าทำยังไงแต่
สำหรับเอาตมาเนี่ยชี้ได้เลยว่าทำบารมีเนี่ยคือทำตามบารมีเนี่ยคืองานทุกชนิดต้องใช้ปัญญาทำถ้าไม่มี
ปัญญาทำเขาก็ไม่จ้างไปทำนะแล้วก็ทำไม่สำเร็จด้วยทำเสียทำลาย(หัวเราะ)เนี่ยพวกนี้ทำไม่เป็นเพราะ
อะไรเพราะไม่มีปัญญาในการทำแล้วเราก็จะได้ไม่ดังเลสงสัยเพราะฉะนั้นเราทำงานก็คิดว่าเรากำลังสร้าง
บารมีทำบารมีอยู่เราจะได้ไม่เกิดวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งไม่เครียดตั้งใจทำไปจนสำเร็จนั่นแหละ เนี่ยเรา
จะได้เตือนตัวเองอยู่เสมอว่าขณะนี้เวลานี้เดี๋ยวนี้เรากำลังทำบารมีอยู่ ไม่ใช่จะต้องไปทำที่วัดอย่างเดียวเนี่ย
เอาตมาเนี่ยสอนให้พวกคนงานลูกศิษย์ลูกหาพระอาจารย์เนี่ยเองทำงานเนี่ยเองไม่ต้องนึกว่าเอ็งไม่มีเวลา
มาวัดนะ(หัวเราะ)เอ็งกำลังทำบารมีอยู่นะ แล้วเอ็งจะได้ไม่เครียดด้วยแล้วก็จะได้ทำให้สำเร็จด้วยเนี่ยต้อง
ทำแบบนี้แล้วก็ต้องทำใจให้ว่างด้วยแล้วก็ทำตามเหตุผลที่เราได้รู้แล้วก็ทำตาม ตามหลักสูตรตามที่เราได้
ศึกษาเล่าเรียนมาในการทำงาน แล้วเราก็ต้องใช้ปัญญาว่าเราทำยังไงจึงจะเร็วขึ้นเนี่ยเห็นมัย ทำยังไงจึงจะ
แข็งแรงทนทาน ทำยังไงจึงจะทำได้นานก็ต้องว่าอย่างนี้ เราก็จะได้รู้ถึงความอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอันนี้ก็
ต้องถือว่าเป็นหลักในการทำเลยต้องว่าอย่างนี้

การที่พระองค์แสดงอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาไว้เพื่ออะไร เพื่อจะได้อนิจจังซ้าลง เป็นทุกข์ซ้าลง เป็น
อนัตตาซ้าลงแก่ เจ็บ ตายซ้าลงเพราะฉะนั้นเราทำอะไรก็พยายามทำให้ดีพิเศษ ให้ดีอย่างเดียวไม่พอ ดี
มากก็ยังปานกลางยังไม่สุดๆต้องดีพิเศษ เราได้อะไรก็ได้แต่ของพิเศษมันภูมิใจในตัวเองแล้วก็ภูมิใจในสิ่งที่
มีด้วยที่เราเห็นแล้วก็ป็นของธรรมดาหมดไม่ภาคภูมิใจ แล้วเราจะทำอะไรก็ต้องทำให้ดีทำให้จริงๆทำให้
สำเร็จรู้วิเศษเลยต้องว่าอย่างนี้เนี่ยเหมือนที่เอาตมาคิดอะไรทำอะไรเอาตมาจะทำอย่างพิเศษ แล้วจะได้ดี
อย่างพิเศษไม่มีใครเหมือนไม่เหมือนใครมีด้วยต้องว่าอย่างนี้ไฉเนี่ยเป็นความพิเศษของเอาตมาต้องว่าอย่าง

นี่(หัวเราะ)ฉะนั้นต้องเอาความพิเศษของอาตมา มาสอนลูกศิษย์อีกให้มันได้ขยันขันแข็งหมั่นเพียร ให้ดีพิเศษเราทำได้ขนาดนี้แล้วเราจะทำอะไรได้อีกบ้าง การที่เราจะทำสักวันหนึ่ง๒๔ชั่วโมง เราทำสัก ชั่วโมงสองชั่วโมงก็เหลือกินแล้วเราจะทำยังไงอ้าว! แล้วมีเวลาว่างที่เหลือเราจะไปทำอะไรได้อีก เรายังคิดว่า เราต้องพัฒนาต่อไปเอาเวลาว่างเหล่านั้นไปทำความดีเพิ่มศักยภาพความสามารถของเรา ไม่ปล่อยให้เวลา ล่วงเลยไปฟรีๆต้องว่าอย่างนี้ อะไรของใครฟรีๆก็ชอบแต่การที่ปล่อยให้เวลาฟรีไปนี่ไม่ชอบแน่ เพราะเป็น ความประมาทต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราก็คงต้องพยายามไม่ประมาท ที่เวลาว่างไปฟรีๆเนี่ยคิดว่า น่าจะทำประโยชน์อะไรให้เกิดได้ ไม่ควรมองข้ามของเล็กของน้อย ดูของใกล้ตัวเราก่อนว่าอะไรยังขาดยัง หายอะไรยังไม่สำเร็จยังไม่สมบูรณ์เราจะต้องเตรียมไว้ เต็มที่ว่างเราจะมาทำต่อวันนี้ว่างแค่นี้ทำแค่นี้ได้ พรุ่งนี้ว่างอีกจะมาทำต่อให้ได้จนสำเร็จนั่นนะเพียรพยายามไปอย่างนี้แล้วเราก็จะสมความปรารถนาตามที่ เราต้องการ ทำยสุดเราก็ไม่ยึดติดในความว่างแล้วก็ไม่ยึดติดในของสำเร็จเราจะขายก็ได้จะให้ทานก็ได้หรือ ทิ้งไปก็เป็นสิทธิโดยชอบ ที่แรกเราต้องใช้ปัญญาคือต้องรู้ก่อนต้องแสดงความสามารถก่อนเหมือนกับว่า ทองๆยังไม่ทันได้ทองแล้วก็บอกว่าเฮ้ย! ทองเอ็งอย่าไปเอาเอ็งก็ยังไม่รู้ค่าของความเป็นทองถ้าเรารู้ค่ามัน แล้วก่อนนี้เฮ้ย! กูอยากได้กูทำความเพียรก็วันก็เดือนก็ปีเก็บหอมรอมริบเท่าไรหรือลำบากแค่ไหนเท่าไรหรือพอ ได้ทองมาจริงๆแล้วว่าเออ! กว่าจะได้มานี้หายเหนื่อย หายเหนื่อยแล้วก็ต้องมาระมัดระวังรักษาทองอีกกลัว ถูกขโมยปล้นจี้จี้ที่เห็นโทษเห็นทุกข์ของการตั้งใจที่จะได้ทองแล้วและได้ทองมาแล้วก็เป็นทุกข์ ทุกข์ให้ มันหมดไปสิ้นไปด้วยการกินการใช้หรือถูกขโมยปล้นจี้ไปอีกเนี่ย เรายังจะเพิ่มทุกข์มากขึ้นที่นี้เราก็จะได้พอ รู้จักทุกข์เห็นโทษเบื่อหน่ายในทุกข์โทษแล้วเนี่ยจิตเราว่างได้แล้วเนี่ยเราจึงจะรู้ความจริงเพราะเราได้ของ จริงแล้วไอนั้นยังไม่ได้ทองเลยแล้วบอกว่าอย่าไปเอาทองเลยนี่ถือว่ายังไม่สมเหตุสมผลต้องทำความเพียร ให้ได้ทองซะก่อนให้รู้จักทุกข์รู้จักโทษซะก่อนตามพุทธโอวาทว่า ทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้ไอนี้ยังไม่ได้รู้ ทุกข์ไอนี้ชี้แจงแล้วกูไม่เอาทองแล้วกูว่ากูไม่เอาแล้วเขาว่าทุกข์เหลือเกินอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าทุกข์ที่เกิดจาก การที่เราเพียรพยายามได้มาแล้วได้แล้วไม่ยึดติดนี่นั่นแหละเป็นความดีของเราแล้วที่เราได้มาแล้วแล้วเรา เห็นทุกข์เห็นโทษแล้วลืมเป็นลืมตายมาแล้วเราไม่ยึดติดมันได้เราไม่เป็นทุกข์กับมันได้นี่ชี้ถึงจะแน่ ทรัพย์สิ้น สมบัติบุตรภรรยา ก็เช่นเดียวกันนั่นแหละเหมือนทองเพราะจะต้องระมัดระวังรักษาทุกสิ่งทุกอย่างแล้วเราก็ จะได้เห็นทุกข์รู้โทษเบื่อหน่ายตัวเราเองด้วยเบื่อหน่ายสิ่งรอบข้างด้วยต้องว่าอย่างนี้(หัวเราะ) ต้องเอามา เป็นข้อเบื่อหน่ายเพราะไอ้! เย่มากเลยคนเดียวก็แทบตายแล้วยังแบกอีกไม่รู้หลายชีวิตต้องว่าอย่างนี้ทุกข์ แบกทุกข์เราจะเบื่อหน่ายอีกเข็ดหลาบอย่างแท้จริงถึงใครบอกเฮ้ย! ทิ้งเฮ้ยเอ็งไม่ต้องบอก ข้าเบื่อหน่ายแล้ว (หัวเราะ)เอ็งไม่ต้องบอกข้าทั้งข้าก็ต้องทิ้งเพราะข้าทั้งหัวใจไปทิ้งเขาเดี่ยวเขาจะมาฉีกอกเอา(หัวเราะ)เนี่ย อาศัยกิเลสละกิเลสอาศัยอยู่ใกล้เนี่ยไม่ต้องหนีไปไกลๆหรือหากถ้าเรามีอุบายปัญญาอยู่ใกล้ขนาดไหนก็อยู่ได้ เพราะเรามีอุบายปัญญารักษาคิด แล้วก็ได้เห็นได้รู้ความจริงด้วยรู้จักทุกข์จากการศึกษาความสังเกตุของ เรานั้นแหละเนี่ยเมื่อเราทำได้อย่างนี้ เรายังจะเป็นผู้ชนะใจตัวเอง คำว่าเป็นผู้ชนะใจตัวเองคือไม่ตามใจ ตัวเองแล้ว คำว่าไม่ตามใจตัวเองก็คือไม่ตามใจอารมณ์แล้วเพราะทุกข์มามากแล้วเห็นทุกข์รู้โทษแล้วไม่มัน ก่อนนี้พ่อแม่แนะนำสั่งสอนว่าเฮ้ยไอนี้อย่าไป มันก็ดันทุรังไปมันคือเห็นมียเนี่ยที่นี้เราเมื่อรู้แล้วไม่คือแล้ว ตัวเองหายคือแล้วๆก็หายใจด้วยเพราะไปเจอทุกข์มาเต็มๆต้องว่าอย่างนี้(หัวเราะ)แล้วไม่มีใครสามารถแบ่ง

เบาทุกข์อันนี้ได้ด้วยเราต้องใช้ปัญญาวางทุกข์เองต้องว่าอย่างนี้เพราะอะไรมันหนักๆอะไรหนักใจหนักที่ใจที่มันแบกเอาไว้รับภาระเอาไว้เนี่ยแล้วไม่ต้องมีใครบอกเสียเชิงวางหรือปล่อยวางพระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ปล่อยวางนะพระพุทธเจ้าสอนให้อุเบกขาวางเฉยนะจำไว้ให้ดีด้วยต้องย้ำเอาไว้หน่อยเพราะพระองค์สอนเมตตากุณามูทิตาอุเบกขา ต้องสุดท้ายต้องวางให้ได้พระองค์ไม่ได้สอนปล่อยวางจะได้รู้ความจริงไม่ต้องไปเชื่อใครเนี่ยเชื่อพระพุทธเจ้าพระองค์เป็นผู้แสดงไว้ชัดเจน..อ้าว! มีอะไรถามได้สงสัยอะไรอยากถามเนี่ย..อยากถามอะไรอยากรู้อะไรถามเลยเนี่ย..เปิดโอกาสให้ถามจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น...แล้วจะได้รู้ว่าอาตมาสอนง่ายมากเลยสิ่งที่ใครสอนว่ายากๆทำไมมันง่ายอย่างนี้อยากรู้อะไร.....

ชณะชัย เมฆา ผู้ถอดความและจัดพิมพ์

วันอาทิตย์ที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เวลา ๑๑.๕๗ น.